ԹԻՎ 10 ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ 12 ՈՒՐԱԲԱԹ 1875 ՀԱՄԱՐ ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ 23 Ա. 2818

ՄԱՍԻՍԻ ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄՍԱԳՐԻ

ԱՅԼԱԶԳԱՅԻՆ ԶԱՏ ԱՆՇԱՏ ԱՅԼ ԱՅԼԱԶԳԱՅԻ ՆԱՊՈԼԵՈՆ

ԳԱՂԻՈՍ

DOCTOR IN ABSENTIA

ՄԱՀՎԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

SIROP ET PATE A LA CODÉINE DE BERTHE

ROB BOUVEAU LAFFECTEUR.

ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՆՉԵՎ ԱՅՍՕՐ ԱՌԱՆՑ ՄԱՀՎԱՆ ՎՏԱՆԳԻ

ՎԱԿԱՆՈՒ ԳՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ

ԱՕԳՈՒՅՑ

Ճումա իրթէսի կիւնքի նիւսկէան պաղբայէ

Պրաղ ալըմ էնկի թարիխէրի վէ էսկի վագքթլարըտա, եալընըզ շուսահմանադրութիւնուն պաչլանկըճընտան պէրու կէլիպ կէչմիշ օլան վէ տերքեար պուլունան հալէրիմիզի կէօզէրիմիզ էօնիւնէ կէթիրէլիմ, վէ ալարզըմըզ նյի իպոթէլէրի թարթըպ հիսապ իտէլիմ։

Օն պէշ սէնէտէն պէրու զուհուրա կէլմիշ օլան գայալարը, էվրագլարը վէ զաղէթալարը օգուեալըմ, վէ հիքեայէլէրի տիյնէյէլիմ։

Օն պէշ սէնէտէն պէրու հէր օգուեան վէ տիյնէնէնին եիւզտէ տօգսան տօգուզու, մէզքիւր իքի սընըք, եանի ռուհանի վէ ճիսմանի մէմուրինի միլլէթին վէ եախօտ միլլէթ խատէմէսինին գալզա, նիզա, վէ մուարազասընտան իպարէթ պուլունմադտա տըր, հէր գըլու գալէ եա պիր կաթոդիկոս, եա պիր բաթրիդ, եա պիր առաջնորդ, եա պիր քարոզիչ, վէ եախօտ պիր վէ եա պիր գաշ մէճլիս վէ եախօտ մէճլիս ազասը, վէ եատա պիր վէ եախօտ պիր դաշ մէմուր սէպէկյէթի վէրմիշ տիր վէ վէրմէքտէ տիր։

Շէյլէրի, հէր կիւն վէ հէր սաաթ միլլէթ թէքնէմիզ տէրունինտէ, գաբիտան իլէ տիւմէնի վէ թայիֆէր պիր թարաֆ, վէ եօլճուլար տախի տիկէր թարաֆ օրմուշ օլտուգլարընտան, գավզա վէ միւնազասատան կէօզ աչըլտըգը եօգտուր, կէմիմիզ տալգալար իչինտէ չալգանմադտա, վէ գանզի թարաֆա կիթմէքտէ օլտուզմուզու քիմսէ պիլմէյէ։ [illegible] չալգանըպ տուրմադտաեը։

Էյմիածին կաթողիկոսու մուարազաչըը պիր թարաֆտան, Ախթամար կաթողիկոսըզունուն օն սէնէլիք տավալարը տիկէր թարաֆտան, Սիս կաթողիկոսու բաթըրարլարը վէ թէշէքքիլէրի հէր կիւն կէօրիւլմէքտէ վէ իշիտիլմէքտէ, եդեսեան սրբազան գավզասընըն սօնու կէլմէդ, վէ հայթթա պու կիւնլէրտէ ալէյհինտէ, Մէրզիֆուն միլլէթ մէճլիսի թարաֆընտան բաթրիդ խանէնին, միւմայիլէյհի թէքարզէն օրաեա առաջնորդ կէօնտէրմէքլէրէ գարշը սատարլէթե թէշէքքի օլունտուզու զաղէթալարտա օգուեար, Նիկողոս սրբազան Արմաշտա պէքլէր, Պօղոս վարդապետ տավասը այլարճա բաթրիդ խանէյի մէշղուլ իսէր. հէր մէմլէքէթտէ, հէր դասաղաստա, հէր քէօյտէ վէ հէր մահէլլէտէ պիրլը միլլէթճէ մուարազա, ասլա սօնու կէլմէդ, սէվինիպ մէճլուն օրունճադ հիչ զիր իտարէ վէ հիչ պիր հավատես իշիտիլմէդ, հէր մուարազա եէտի պաչլը պիր ճանմէր հալի քէսդիրիլմիշ տիր, հէր գանզի պաչլընը քէսէն, եէրինէ գաչդա պիր թանէ տահա զուհուր իտէր։

Պու նէ ամէմիլէքտէն վէ նէ տէ թէսատիֆտէն նէշէթ իրմէքտէտիր, ատթըդ թէհանիլ իհմալ ալմէ քէսիլ վաղթի կէլմիշ տիր, ատթըդ տիդ, դաթ իտիպ սէպէպլինի ազամադլըգընը, վէ տէֆի չարէսինի սիւշիւնմէքլիկին վաղթի կէլմիշ տիր։

Թաղիրթտէ պէօյլէ գանուն օրամադ, պիր միլլէթին իտարէսի միւմքին օրմադլըգ տախի թատիրթըն գանունտանտան տըր, նասըլ քի հէր մէտէնի միլլէթ քէնտույէ մախսուս պիր իտարէ · պուլադիրմէքտէ, վէ վաղթի հալէ ուեարադ իլէրու կիթմէքտէտիր։

Աչիքեար անլաշըլմադտա տըր քի, պու պադատէ թադսիրաթ եա պիր թարաֆտա տըր եա տիկէր թարաֆտա վէ եախօտ իքի թարաֆտա տըր։

Հիչ շիւբհէմիզ եօգ տուր քի իքի թարաֆտա տախի թադսիրաթլար վար տըր, լաքին գանզի թարաֆտա զիեատէ ադլու մալիումաթ վար իսէ, մէսուլիյյէթին վէ թադսիրաթըն չօղունուն տախի օ թարաֆտա գալաճադը թադիի տիր։

Հէր միլլէթտէ խալգտա ճէհալէթ չօգ օլուր, վէ քէնտու քէնտույէ պըրագըլան հիչ պիր ճահիլ խալգ քէնտույի իսլահա գալգըշամադ, վէ տիւշինէմէդ, թադիաթ իյլէ ադլը եվվել պուլունան զաթլար ֆէտաքեարլըգ իտիպ բէհպէր օլմալը տըրլար։

Ֆէտաքեարլըգ իթմէլի տիր տէտիք, չիւնքի ֆէտաքեարլըգ կէօզէ ալընմատըգճա, տէյիլ պիզիմ գատար ճահիլ պիր միլլէթտէ, իլլա պիզատէն եիւզլէրճէ տէրէճէտէ իլէրուտէ օլան միլլէթլէրտէ պիլէ միւմքին օլամադ։

Լաքին, եալընըզ ֆէտաքեարլըգ վէ զայրէթ, վէ իյի նէյէթ տախի քեաֆի տէյիլ տիր, իլք տիգդաթ օլունանճադ չէյ, պիր միլլէթի իտարէ իչին սէչիլէճէք վէ թութուլաճագ թարիգ ու գաիտէ տիր։

Էյրի ճէավէլտէն տօղրու չիզ'ի չըգմադ իհթիմալին խարիճինտէ տիր, չիզկինին տօղրուլուզունտան էվվել ճէավէլին տօղրուլուզունա տիգդաթ օլունմալը տըր։

Միլլէթիմիզին իտարէճէ թութտուզու թարիգ վէ գաիտէ, թա էսասընուչ միլեոնտան իպարէթ պուլունան պիր էհալէյ իտարէ իթմէք իչին, ենթիխապընա միհթաճ պուլունտուզու պիր բաթրիկի վէ պիր առաջնորդու, պէշ ալթը եիւզ պին քիչի իչինտէն արաեըպ սէչմէճէք եէրտէ, էօյլէ պիր էսաս թութմուշ տուր քի, եալընըզ պէշ ալթը քիչի իչինտէն արաեըպ սէչմէքլիկէ մէճպուր պուլունմադտա տըր քի, արթըդ պունատան տա էյրի պիր ճէավէլ օլամադ։

Աղաճըդ ադը օլան տախի խաքեաթ օլապիլիր քի, պիր միլլէթին իտարէսի իչին ենթիխապ վէ թայէին օլան զաթլար, օ միլլէթին իչինտէն էն գիեատէ էհլիեէթլիսի, զիմմէթլիսի, քեամիլի վէ ալիմի օլմալը տըրլար, վէ էյլէ օլմասըդը հալատ, ճէտավէլին էյրի օլմուշ օլաճաղընտա, վէ արզու օլունան տօղրու չիզկի եէչինէ հէմիշէ էյրի չիզկի չըգաճաղընտա շիւբհէ եօգ տուր։

Պայալըմ պիզ պու դաիտէյէ ըիա. յէթ իտիպ, վէ մէզքիւր թարիգի թութմագտամընը։

Էվվելինտէն սէօյլէյէլիմ քի, պունու եազմադտան միւրատըմըզ, շու եա պու կաթողիկոսու, բաթրիկի, վէ առաջնորդու անընքմըզա ալարադ հարֆէնտաղլըգ իթմէք օլմասընը, հաշա, իյլա էսաս վէ գաիտէ իւզերինէ սէց էմէք վէ նասիհաթ վիրմէք տիր։

Պիզէ պիր կաթողիկոսաղըմ օլտուզունտա, պէշ ալթը եիւզ պին քիչի իչինտէն սէչմէյէպ, իլլա, պէշ ալթը, վէ եախօտ էն չօղու երկիրմի օթուզ քիչի իչինտէն սէչմէյէ մէճպուր պուլունմադտա, վէ լենադ ալթը լաղըմէք օլատտա օլմասատա չարնատչա պիրինի ենթիխապ վէ թայէին իյլէմէքտէյիզ, բաթրիդ, առաջնորդ վէ քարոզիչ ինթիխապընտա տախի այնի մէճպուրիյյէթ թահթընտա պուլունմադտաեը, վէ թէքմիլ միլլէթինտէ իտարէսի տիւմէնինի էլլէրինէ վիրտիքտէն սօնրա, պիրտէ գալգըպտա, պիյիւք պիյիւք իճրաատ, հիքմէթլէր վէ միւճիզէլէր պէքլէմէքտէյիզ, վէ պէքլէտիկիմիզի կէօրմէտիկիմիզտէ, հէր թադսիրաթը օնլարա աղվ իթմէքտէ, թէչէքքի վէ սիթէմ իյլէմէքտէ, աղլաշմադտա սըղլաշմադտա, վէ պէօյլէ իքլէ այլար, եըլլար վէ ասըրլար կէչիրմէքտէյիզ։

(Տէվամի)

ԳՕՆՍԷՐ

Պու սէնէ, վէ սօն տէֆա օլարադ, պիր գօնսէր տախի Դատըքէօյտէ վիրէճէկիմիզի պիլտիրմիշ իտիք։

Իմտի պիլիֆթիսար վէ մա թէչէքքիւր պէեան իտէրիզ քի, պու տէֆա տախի, մէարիֆի ումումիյէ նազըրը տէվլէթլու Ազարիֆի բաշա հազրէթլէրի թահթը հիմայէյի ճէլիլէլերինտէ օլաուզու հալտէ, մէզքիւր գօնսէր, էօնիւմիզտէքի ճիսմա իրթէսի ադշամը, մահէլլի մէզպուրտա վադը թէաթրօտա իճրա իտիլէճէք տիր։

Զաթէն թէաթրօտան պաշգա միւնասիպ պիր մահէլլ օլմաեըպ, վէ թէաթրօ իսէ հէմ ուֆագ օլտուզունտան, հէմ հավալար ըսընմըշ օլուպ, վէ հէմ տէ պուլունան կէվաթը միւթէպէրէնին քէսրէթինէ նիսպէթլէ խայլիճէ քէսանըն թէշրիֆէ հիմմէթ իտէճէքլէրի մէմուլի գավիտէն պուլունտուզունտան, մէզքիւր գօնսէրիմիզի իքիյէ թագսիմ իթմէքլիկի էհէմմիյյէթտէն ատտ իթմիշիզ տիր, շէյյէ [illegible] տէ բազար ադշամը իճրա իտիլէճէք տիր։

Մատամ քի քիւլլի զահմէթ չէքիլէրէք մահէլլի մէզպուրա կիտիլէճէք վէ մէսաբիֆլէր իտիլէճէք տիր, պէօյլէ օլտուզու թադտիրտէ, հէմ շակիրտանըն հիւնէրինի զիեատէ զէվաթ կէօրմիշ վէ թէշվիգ իթմիշ օլաճադ տըր, հէմ թէշրիֆ իտէնլէր բահաթ իտէճէքլէր տիր, չիւնքի դալատալըգ չօգ օլուպ տա սըզքինթը պատմասընը իչին, աշաղըսը իչին նիւմէրօլու եէրլէրտէն զիեատէ պիլէթ ֆէրիմէտիքտէն պաշգա, էն եօգարըեա տախի քիմսէ դատուլ օլունմաեաճադ տըր, վէ հէմտէ մէքթէպ իչին տահա զիեատէ մէնֆաաթ հասըլ օլմասը իհթիմալտէն պուլունաճադ տըր։

Պունտան տա գաթինաղար, հէրքէս զիեատէհէ տաղըրլըգ օլմասընը իչին, լօճալարա տէրէճէսինէ կէօրէ իսաֆիֆճէ ֆիեաթլար թախսիս դըլընաճադը կիպի, լօճալար իչին ատխուլիյյէ պիլէթլէրի տախի, ատատ պաշընա եալընըզ եարըմշար մէճիտիյէ օլաճադ տըր։

Վէ աշաղըտաքի դօլթուգլար վէ սանտալիէլէր իքիչէր մէճիտիյէ օլուպ, վէ գանարէլէր իսէ ալէսսէվիյէ պիրէր մէճիտիյէ օլաճադ տըր։

Ճումա իրթէսի պիլէթլէրիյլէ ալէսսէվիյէ միլլէթիմիզտէն օլան զաթլար տավէթի օլունուպ, վէ բազար ադշամը տախի տայիր զաթլար տավէթի օլունաճադ տըր։

Զաղընաճադ օրան բիեանօլտուճա հիչ պիր ֆարգ օլմաեըպ, ֆարգ ալթ ճիսմա իրթէսի ադշամ երմէնիճէ պիր երգ զիեատէ օգուտնաճադ տըր։

Պու ատֆաքի գօնսէրիմիզտէ, էմալի իֆթիեսար իլէ պէեան խէրլի զ քի, լակիրատանտան պիրի, կէչէն սէնէ գօնսէր վիրէրէք, միւզիգաեա աչինա օլան զաթլարըն թահսին վէ թէհայեիրինի մուճիպ օլան, վէ զաթէն չէօհէթշուար պուլունան միսիր քէթթէնին չալտըզը պիր բարչաեը, վէ պիր տիկէրի տախի, պու սէնէ քէզալիք գօնսէրլէր վիրէրէք, հէր քէսին թահսինինէ շայէսթէ գըլընան Ալմանեալը նամտար բիեանիսթ միսիս Պուճէրին չալտըզը պիր բարչաեը չալաճադլար տըր, վէ ումարըզ քի, իպրաղը քէմալի մէհարէթ իտէրէք, միլլէթիմիզին իֆթիխարընը, վէ միլլի սայիրէնին տախի մէճմուենյյէթինի մուճիպ օլաճադլար տըր։

Տօղրուսու պու ճիհէթլէ, բիեանո մուալլիմիմիզ պուլունան միսիս Միչել Մօրհարտ թարաֆընտան զուհուրա կէլմիշ օլան զայրէթ վէ տիգդաթ տայիմա պիզի թէշէքքիւրէ պօրճլու իյլէմէքտէ տիր։

Շունու տախի ունութմաեըզ իշար իյլէմէկէ քի, կէրչի չիմտիյէ գատար իքի չօճուզուն պիր բիեանո իւզէրինտէ միւզիգա չալտըզընը խալգրմըզ կէօրմիշ տիր, լաքին տէօրթ նէֆէր չօճուզուն իքի բիեանո իւզէրինտէ չալտըզընը կէօրմէմիշ տիր, պու տէֆա մէքթէպլիմիզ շակիրտանը, չու հիւնէր վէ չու մէհարէթի տախի իպրաղ իտէճէք տիր։

Կիճէլէրին միւսաատէսի օրմատըզընտան, սաաթ իքիտէ պաշլաեըպ, վէ սաաթ պէշտէն էվվել խիթամ պուլաճադ տըր։

ԲՈՒԹԱՑԻՍ

(Թղթակցութիւն Մեղու Հայաստանի լեռ-)

Բութայիսի բնակիչները միւս վիրաբնակ քաղաքների բնակիչների պէս զուրկ են հայութեան յատկանիշներից։ Սովորական խօսակցութեան լեզուն ինչպէս և այն տեղերում վրաց լեզուն է և միայն իւրեանց եկեղեցում լսում են Հայ բարբառը և այն էլ անծանօթ է նոցա։ Մեծ պասը անցկացաւ և ոչ մի անգամ տեղւոյս ժողովուրդը չը լսեց քարոզ, որին անհամբերութեամբ սպասում էր, թող այլ հայկական տների առթիւ դէպ եղած քարոզնէրն և խրատները, որ առ հասարակ Հայ հասարակութիւնը սովորութիւն ունի լսելու իւր եկեղեցականներից այդ նշանաւոր տների մասին։ Վարդաւանց տօնը, չը նայելով, որ Մեղուն մինչև անգամ աւելորդ չէր համարել նախապէս յայտնել ի գիտութիւն մերազնէից, անցաւ լռութեամբ։ Նոյն օրը տեղւոյս Հայոց եկեղեցում չորս մարդից աւել չը կար, մինչդեռ հարկաւոր էր այդ տօնի նշանակութիւնը բացատրել և մեծ հանդիսով կատարել։ Այդ օրուայ տխուր տեսարանը մեծ տպաւորութիւն գործեց մեզ վերայ, դորա մէջ իսկ մենք նկատեցինք տեղւոյս հոգևորականների սառնութիւնը դէպի ազգութիւն։ Մենք կարծում ենք, որ Հոգևոր իշխանութեան պաշտպանութիւնն է պարտաւորել իւր քահանաներին, որ նոքա Բութայիս քաղաքի պէս տեղերում, ուր անդիտակցաբար կորչում է ազգութեան յատկանիշը, այդ տեսակ նշանաւոր տներին քարոզ կարդային և յորդորէին ժողովուրդը դէպի մայրենի լեզու և ազգութիւն, որ նոքա այդ պիսով և կարողանային զրաւել ժողովուրդի ջերմեռանդութիւնը դէպի եկեղեցին, որով մեծ պատիւ և յարգանք կրերին իւրեանց,

ինչպէս ազգութեան և լեզուի մասին յորդոր կարդալու միջոց ունեցող պաշտօնեաներին։ Բայց կարծես հոգևոր իշխանութիւնը ինքը գոդցես սառնասիրտ է հանդիսանում, որովհետև, որքան մեզ յայտնի է, այդպիսի մի կարգադրութիւն երբէք չէ եղած։

Տեղւոյս քահանաների սրբազան պարտականութիւնն էր այս անդամ գոնեա, կորդալով լրագրութեան մէջ այդպիսի նշանաւոր տօնի մասին յայտարարութիւն, մի քանի օր առաջ յայտնել վերոյիշեալ տօնի կատարման նշանակութեան մասին, որ ժողովուրդն իսկ տօնի օրը եկել էր եկեղեցի, բայց ինչպէս վերևը յիշեցինք· այդ օրը եկեղեցում և մարդ միայն կար· և զարմանալի չէ այս, քանի որ ժողովուրդը չէ իմանում թէ այդ օրը ի՞նչ օր է, չը գիտէին մինչև անգամ թէ արդեօք վարդանանց տօն կայ և՞թէ այդ տօնը մեր ազգային նշանաւոր տօներից մէկն է։

. . .

(Մեղու Հայաստանի)

ՏԱԽԻՏԻՑ

Նասրլ-ի եաղլըմը իտի, կէչէն ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Տէրիսաատէթ Ռուսիա սէֆիրի ժէնէրալ Ինեաթիէֆ հազրէթլէրի, հուզուրը հազրէթի շէհրիւեարիեէ չըգմըշ տը։

— Խարիճիեէ նազրրը տէվլէթլու Սաֆվէթ փաշա հազրէթլէրի, կէչէն ճուումա իրթէսի կիւնիւ ախշամը տիրլօմաթիդ պիր զիեաֆէթ վերտիյի միսիլու, էօնիւմիզտէ-ի չարշէնպիհ կիճէսի Ֆըրանսա սէֆիրի սապրգ ղոնթ վ.օկէեէ մախսուս օլարագ տիկէր պիր զիեաֆէթ իթա պուեուրուճագ վէ պու զիեաֆէթլէրտէ Սատրազամ հազրէթլէրի վէ պաղը վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթ-ը յլա տիւէլի էճնէպիէ էլչիլէրի հազը պուլունմուշ վէ պուլունաճագ տը։

— Կէչէն կիւն Պըրուսաեա ազիմէթ ու ավտէթ իտէն Ռուսիա սէֆիրի ժէնէրալ Ինեաթիէֆ հազրէթլէրի, օրաեա վիսուլինտէ, Ռուսիա գոնսոլոսխանէսինէ ինմիշ վէ ֆէրտասը կիւնիւ Պըրուսա վալիսի Ալի Բիղա փաշա հազրէթլէրի միւշարիլէյհէ պիր վիզիթա վէրմիշ վէ ատրագապ սէֆիրի միւշարիլէյհ տախի հիւքիւմէթ տայիրէսինէ կէչերէք, վալիի միւշարիլէյհէ գարշըլըգ վիզիթա վիրմիշ վէ բաղար կիւնիւ վալիյի միւշարիլէյհ գասրը հիւմաեունտա սէֆիրի միւշարիլէյհէ մախսուս օլմագ իւզրէ միւքէմմէլ պիր զիեաֆէթ քէշիտ էյլէմիշ վէ սէֆիրի միւշարիլէյհ Պըրուսանըն թէմաշաեա շաեան պաղը մահէլլէրինի սէյր ու թէմաշա իտերէք կէչէն բաղար կիւնիւ Պըրուսատան հարէ քէթիթմիշ օլաուղու մահէլլի հավատսինտէն տիր։

— Նիպպօլու գազասընա թապլի Պըրէսթ գարիեէլի պիր գարը, իբի գաշընըն ազասընտա պեցիւք պիր կէօղիւ վէ թավշան գուլաղը կիպի իբի գուլաղը վէ ազընտա տէօրթ տիշի օլաուղու հալտէ պիր գըզ տօղուրմուշ ֆսէ տէ, անճագ իւչ կիւն եաշատըգատան սոնրա վալիտէյլէ պէրապէր վէֆատ էյլէտիկինի մահէլլինտէն եա զըեորլաշ։

— Կէչէն կիւն Նարտէտ Եէհուտիլէր իլէ Խրիսթիանլար պէյնինտէ պիր արպէտա զուհուրա կէլմէյի եաղըմըշ իտի։ Պու քէրէ Լանեա զազէթասընըն իլավէսինտէ պու ազազէ ատիտէի թաֆսիլատ օգունմուշ տուր։

Կէչէն ապրիլին 8 ինճի սայր կիւնիւ Եէհուտիլէրին Բասդալեասը օրմագ հիհէթի իլէ, Նարտէ գասապասընտա պուլունան Եէհուտիլէրտէն պիր թագըմ չաբդընլար, էրթէսի չարշէնպիհ կիւնիւ գաֆալարը գուրուպ ֆէվդ էլատէ սերիսոշ օլտուգլարը հայտէ, իչլէրինտէն վէ թէպասայի Եունանիեէտէն Գոչէլ Նամ չախսը պիր նէրտիպան իւզէրինէ եաթըրարագ, վէ արգասընտան Եէհուտի ճէնազէլէրինէ մախսուս պիր թագըմ չէյլէր օգունարագ, սոգագլարտա կէղտիրմէքտէ իքէն, հագիգաթը հալտէ կիւմէյէ չաեան պէօյլէ պիր հարէքէթին սէյր ու թէմաշասը իչին, էհալիտէն պիր թագըմ չօլուգ չօճուգ տախի պիրիքմիշ, վէ սերիսոշլուգ ճիհէթի իլէ պիթիւն պիթիւն քէնտիլէրինտէն կէչմիշ օլան մէրգում Եէհուտիլէր կէօեա չախսը մէզպուրու տէրէեէ աթմագ իչին կէօթիւրմէքտէ օլտուգլարընը պէեան իլէ ճիւմլէթէն կէրուեէ գատար կիտերէք մէրգում Գոչէլի օրատա թէրք իթմիշ իսկ՛ըտէ, պու հալ Խրիսթիյան Բասդալեասընըն տէօրտիւնճիւ չարշէնպիհ կիւնիւ, եանի, սէքիզ կիւնտէն սոնրա Խրիսթիյանլար թարաֆընտան խապէր ալընտըգտա, էյիյի վէ ֆէնայը ֆարգ իթմէզ պիր թագըմ քէսան Եէհուտիլէրին չու հարէքէթի քէնտիլէրինին իթիգատընա թագլիտա վէ պու ճիհէթլէ այինլէրինէ հագարէթ իտիյորլար զանն իտերէք, Եէհուտիլէրէ իզհարը պուղզ ու ատավէթ, վէ սոգագլարա տէօքիւլիւպ թէոատիֆ իթտիքլէրի Եէհուտիլէրի տէօյմէք, վէ խանէլէրինին բէնճէրէլէրինէ թաշ աթմագ կիպի ույղունսուզ իշլէր եաբմըշլար իտի։ Էկէրչի պու հայլէրին տէֆի գըմընընտա հիւքիւմէթի մահէլլէյէ վէ Նարտէտէքի ատատիրի հուտուտիյէի շահանէ թարաֆընտան իգատամաթը քեամիլէ վուգու պուլմուշ, վէ պու վաղըատա մէտխալարը պուլունան էշխասըն հէման ախշ ու կիրիֆթի իլէ պարըշտըրըպ, թարաֆէյն եօլունատա հարաքեաթը մագ պուլէ իարաղ օլունարագ, թօրլանըլան ղալապալըգ պէր թարաֆ իտիմիշ իսկտէ, պունլար քէնտի էֆքէարլարընտան շաշմաեարագ, իրթէսի բէնչէնպիհ կիւնիւ չարշըեա չըգմաղա ճէսարէթի իտէպիլէն թէք թիւք Եէհուտիլէրէ, տիւնքի կիւնտէն տահա չեթաէթլի մուամէլէ իլէ, իւզէրլէրինէ հիւճում իթմիշ, վէ հաթթա պու սըրատա էմրը մուհաֆազատա պուլունան ասաքիրի շահանէյէ տախի գարշը տուրմուշ օլտուգլարը հալտէ, համտ օլսուն ճէրհ վէ գաթլ կիպի ֆէնա հալէր վուգու պուլմամիշ տը։

Պունուն իլէ պէրապէր, Խրիսթիեանլարճա պէր դարար օլան ախշ ու ինթիգամ իտատասը իւզէրինէ, Եէհուտիլէր խանէլէրինտէն չըգմաղա ճէսարէթ իտէմէյիպ, տիւքքեանլարը դարալը, վէ քէնտիլէրի թահթը մուհաֆազատէ պուլունտուղու հալտէ, ֆէրտասը ճուումա կիւնիւ ղաթը վալէսյը վէքեալէթքէնահի Նարտէի թէշրիֆ իլէ, քէյֆիեէթի թահգիգ իթտիքլէրինտէ, իբի միլլէթ պէյնինտէ ղուհուրա կէլէն պու արպէտա սալիֆիւլ պէեան պիր թագըմ չաբգըն վէ սերիսոշ ատէմլէրտէն ղուհուրա կէլմէյի վէ պունլար տախի տէրհալ մահէլլի հիւքիւմէթէն թութուլուպ թէվզըֆ իտիլմէյի անլաշըլմասը իւզէրինէ, էհալիտէն լաղըմ կէլէն միւթեպէրլէրի հուզուրը ալիլէրէնէ ճէլպ իլէ, թէնպիհաթը լագրմէ վէրմիշ, վէ հիւքիւմէթճէ իգթիղա իտէն թէտապիրի իհթիհամաղ իլէ պէրապէր, պու ույղունսուզլուղու սէպէպ օլտուղու թէհագգուգ իտէն վէ թարալարը խախամ պաշը թարաֆընտան պա թագրիր իսթիրհամ օլունան տէօրտիւ թէպասայի տէվլէթի Ալիյէտէն, վէ իւչիւ եունան թէպասընտան եէտի նէֆէր եէհուտի պաշգա մահէլլէ սիրկիւն իտիրմէք իւզրէ մուդայյէտէն մէրքէզի վիլայէթի ճէլիլէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

Պու սուրէթլէ խայլիճէ էհէմմիյյէթ քէսպ իթմիշ օլան պու մատտէտէ ույղունսուզ հարէքէթլէրէ ճիւրաթ իտէն իբի նէֆէր Խրիսթիեան իլէ տահա իւչնէֆէր Եէհուտի տախի իսթինթագ օլունմագտա իմիշլէր։ Իբի միլլէթ պէյնինտէ պիւրուտէթ վէ այրրըմագ կիպի պիր շէյ գալմամըշ վէ հէր քէս տիւքքեանընը աչարագ էվվէլքի կիպի իճրայի թիճարէթէ պաշլամըշ տը։

ԻԼԱՆ

Պէյիքթաշտա պունտան իւչ սէնէ մուգատտէմ ագտ օլունան Մէտարի Ֆէյզիյէ նամըյլա շիրքէթին պիրինճի պէնտինին ահքեամընճա ֆէսիրինէ տայիր իշ պու մայիսըն 25-ինճի կիւնիւնտէ հիսսէտարանըն թէճէմմիւ իտէճէյի իլան օլունուր։

Օն նէֆէր ազալար

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻԱԼԷՐ

ՊԷԼՃԻԴԱ

Պըրիւսէլ, 21 մայիս

Լիէժ մահքէմէսի, Տիւշէղն մատտէսինին հագդսըզ օլտուղունա իլամ վերտի։

ԱՎՍԹՐԻԱ ՎԷ ՄԱՃԱՐԻՈՍԱՆ

Վիէննա, 22 մայիս

Ամանեա վէ Համպուրկ վէ Պըրաղիլեա պանգալարը իղհարը իֆլաս իթմէլէրի հավատսիզ իւզէրինէ, օեունճուլար գօրգուեա տիւչար օլուպ, չըմէնտրֆէր քեազրտարընտան մատտա սայիր քեաֆֆէյի ֆօնտօլարընը ֆիեաթը տիւշտիւ։

ԻԹԱԼԻԱ

Ռօմա, 22 մայիս

Միւսիւ Դօրթինին, Տէրիսատէթ սէֆարէթինէ Թայեին գըլընտըը ըէսմի ղազէթատա օգունմուշ տուր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Լոնտրա, 22 մայիս

Ինկիլթէրա պանգասընա 7000 ինկիլիզ լիրասը թէսլիմ օլունտու։

ՄԷՄԼԷՔԹԷՅՆ

Պուքրէշ, 21 մայիս

Միւսիւ Քալիմաքի Դոմթրաճի, Մէմլէքէթէյն թարաֆընտան Բարիսէ Մէհրէքէթէյն մասլահաթի կիւզար թայէին օլունտու։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 21 մայիս

Մէթրո գոմիսիոնունտա պուլունան 17 տէվլէթ մուրախխասլարը, տէվլէթի Այիեէ վէ Ամանեա մուրախխասլարը տախի տախիլ օլտուգլարը հալտէ, տիւնքի կիւն գոմիսիոնու մէգրիւբ թարաֆընտան թանզիմ օլունան մուդաֆէլէնամէի իմզալատըլար։

Բարիս, 21 մայիս

Օթուղլար գոմիսիոնունուն քեաֆֆէյի աղալարը իսթիֆալարընը վէրտիլէր։

ՍԸՐՊԻՍԹԱՆ

Պէլկրատ, 21 մայիս

Բրբէնս Միլան, մայէթինտէ վիւքէլատան իւչ քիչի իլէ սայիր պիր թագըմ ասքէրի վէ միլքիեէ մէմուրլարը պուլունտուղու հալտէ, մէմլէքէթին իչէրիսինտէ աեվրէ չըգ տըլար։

ԹԻՒ ՃԱՃԱՐԻՅԻ

Միվըրուլ 22 մայիս·

Միաս Ն· Օր· բոմուղու	8 —
Տոլարա էյի հինս	5 1/8
Պու կիւնքի սաթը	16,000 պալէա
Ռիացա դավի	

ԱԱՐՐԱՅԻ

Լոնտրա, 22 մայիս·

Էսհամը Ռումումի աշըլաը	43 1/4 3/8
» » գաբանը	43 3/8
65 »	69 69 1/2
69 »	54 1/4 1/2
Պոն տիւ Թրէզոր (Սէրիա Բ·)	86 —
1873 »	52 3/8 5/8
Ինկիլիզ գոնսոլիսի	94 1/8 1/4

Բարիս 22 մայիս·

Էսհամը Ռումումիյէ գաբանը	43 82 1/2
1865	353 75
1869	273 75
1873	266
Ռումելի չրմվնարֆէր սէհիմլէրի	125 50
Ֆրանսըզ ֆոնտսու 5 0/0	103 15
» » 3 0/0	61 62 1/2
Իթալիա	72 67 1/2

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էս·Ռում· մայիս 10 ազամ գաբ·	48 38
« մայիս 12 սապահ աշըլաը	48 32
« էն եիւքսէք	48 34
« էն աշաղը	48 32
« Սաաթ 4	48 34
Իսթիկրազ 1863 ին	363
« 1865	366
« 1869	282 1/2
« 1872	88 1/2
« 1873	273
Քրէտի ժէնէրալ	գ· ք· 10 26
Սոսիէթէ ժէնէրալ ագսիոնլարը	3 7
Սոսիէթէ Օթոման	6
Սատանգոլ պանգասը ագսիոնլարը	գ· ք· 6 13
Պանգ Գոմէրսիալ	395 97 1/2
« Վէրիսի	5
» Սոսիէթէ Ֆոնդրս Թիւրք իշ եոզ	
Շըմէնտֆէր սէհիմլէրի	128 1/2
Թրամվայ հիսսէլէրի	350
Քրէտի Հէլվէթիկ բոգոնթօ	
Լոբիում մատէնի ագսիոնլարը	66
Գուբոն ագոնթոսու	փարա 20
Աղճէ ֆասիլի	6 6 1/2
Ռէբոր	բ՞րա 2
Հէվալէսիզ	» 1

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Ինկիլիզ վրասը	110 38
Ֆրանսըզ ալթունու	88 10
Բոլ	89 25
Գրըմից ալթունու	51 20
Պէեազ մէհիտիյէ ֆարգը	101 35
Մէթալիք ֆարգը	104 24
Պաղըր	130 20
Պէտիկ	104 17
Գասսոն գայմէսի գարիք	66 54

ՆԻՎԻՑԻ

Պիրմանեա հիւքիւմէթինին բայրախթը օլան Բանդոն շէհրինտէն ալընան սոն խապէրլէրէ նէզարէն, հիւքիւմէթի մէզքիւրէ իլէ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի պէյնինտէ ճէրէեան իտէն մուխապէրաթատան, իլէրուտէ պիր մուհարէպէ վուղուի հիսս օլունմագտա վէ պինաէն ալէյհ, Պիրման հիւքիւմէթի քէնտիսինի մուհաֆազա իչին սիրաթլա թէտարիքեաթա տէվամ իթմէքտէ վէ հաթթա թօր վէ սիլահ ֆապրիգալարը իլէ ամէլէ իշլէթտիրիլմէքտէ տիր։

Պիրմանիսթան հիւքիւմէթինին իշ պու թէտարիքեաթա թէշէպպիւսի, անլաշըլան, պաղը քէշֆիեաթը ֆէնիեէ իչին Ինկիլթէրա տէվլէթի թարաֆընտան օլ ճանիպէ իրսալ օլունուպ, կէչէնտէ գաթլ ու թէլէֆ օլմուշ օլան միրալայ Պըրահօնը գաթլի մատտէսինտէ, Պիրման հիւքմդարընը տախի մէտխալի օլտուղունտան, վէ թէպրիէյի ղիմմէթէ միւգթէտիր պուլունմասընընտա, տէվլէթի միւշարիլէյ-

հանրն թալէպ իյլէտիյի թաղմինաթը վիրմէմէք իչին մուդաղէլէտէ պուլունմագ խսթէմէսինտէն նէչէթ իթմիշ տիր։

—Ֆրանսատա պուլունան բիւշտիէ մէքթէպլէրի հագ դընտա մէարիֆ նազիրընն թաղտիմ իյլէտիյի բաբօրթօտա շու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր. շէյլէ քի 70 պին ատէտ մէքթէպտէ 4 միլեօն 722 պին չօճուդ պուլունմագտա տրը։ 500 էհալի իչին պիր մէքթէպ օլուպ 100 էհալիյէ 13 շակիրտ թէսատիֆ իտէր։ Բիւշտիէ մէքթէպլէրի իչին օլան մէսարիֆ, մուդատտէմա եիւզտէ 4 օլուպ, չիմտի իսէ եիւզտէ 3 տիր վէ թէքմիլ թախսիսաթը 68 միլեօն ֆրանգատան ղիւատէ տիր։

1872 սէնէսինտէ վուդու պուլան թահրիրի նուֆուս էնտասընտա օղունմագ պիլմէնէնլէրին օրթա հիսապը եիւզտէ 39 իսի։ Իշ պու մընտաբը, թահրիրի ասքէր ճէտվէլլէրինտէ կէօրիւլէն մընտաբ իլէ գարըշտըրմամալը տրը. չինքի օղումագ պիլմէնէն ասքէրլէրին մընտաբը, քեափֆիէթէն 20 եաշընտա պուլունան տէլիգանլարընն եիւզտէ 19 ունա միւսաֆի պուլունմագտա օլուպ, եիւզտէ օթուզ մընտաբընտա պուլունան գարըլար պուլունուն խարիճինտէ տիր։

—Կէչէնտէ բաբա Ամէրիգա պաշ բիսգոպոսունա գարտինալ ըդ բիւթպէսի իթա իթմիշ իտի։ Պու մինասիպէթլէ Ամէրիգա ղաղէթալարը, Ամէրիգատա պուլունան գաթոլիքլէրին 8 միլեօնտան ղիւատէ օլտուղունու եաղըօրլար։

—Պերլինտէ թապ ունէչր օլունան ծէրմանէա նամ գաթօլիք ղաղէթասընն պաշ մուհարրիրի, հիւքիւմէթին էլինէ կէչմէսին իչին, քէնտի մուխպիր վէ մուհարրիրլէրինին էսամիսինի հավի օլան տէֆթէրի խանէսինտէ եըրթըպ բարչա բարչա էտիլմէսինի պիլտիրմիշ տիր։

—Պու քէրէ իթալէա դըրալը, Նաբօլիտէ քէնտիսի իլէ միւլադաթ էյլէմիշ օլան Ալմանէա վէլիի ահալինն ղէվճէսինէ, պըրօշ վէ միտալէօն վէ քիւբէ վէ պիլեղիք օլարադ ղայէթ դըյմէթաար տէօրթ բարչա միւճէվհեր հիպչէ օլարադ իթա էյլէմիշ տիր։

—Պիրման հիւքմաարը պիր ղաղէթա իհտաս էյլէմէք իսթէտիկինտէն նաշի, հեր քիմ պու ղաղէթաեա ապոնէ օլմաղ իսէ, դաթլ ու իտամ օլունաճաղ տրը տէյի պիր հավասիս չըդմըշ իսէ տէ, պու հավասիսին եարան օլմանընը եանլըշ օլտուղունու ինալ Մալ կաղէթ պէնան իսթէօր։ Հաղ իդէթի չու տուր քի հիւքմաարը միչարիէյհ, տէօրթ սէնէ մուդատէմ քէնտի բայիթախթընտա Պիրման լիսանընճա վէ ինկիլիզճէ օլմաղ իւզրէ, հաֆթատա պիր ատֆա պիր ղաղէթա նէշր իթմէքմէյի արզու իթմիշ տիր։ Պունուն իչին օլ վագըթ սարաեընտա պուլունան ինկիլիզլէր մէմուրան պու պապէքի էֆքարընը թէալէպ էյլէմիշ տիր։ Ղաղէթանին ուֆագ հավասիլէրինի պիղզաթ հիւքմաար դալէմէ ալմաճաղ իմմիշ։ Քէնտիսինն եարը ղ իսթէտիյի չէյ, ինկիլիզ վէ Հինտէ չէյ եաղմաեա պիրէր մուհարրիր պուլմաղ իսթիշ։

Իշ պու մուհարրիրէ մահիրէ պին բուպլի, հանի 500 սիմ մէճիտիէ մահիրէ իթա էյլէնէճէք իսէ տէ, մուհարրիր տանի աթիտէքի իշ չարթը թահրիրէն թատահիա էյլէնէճէք տիր. պիրինճիսի՝ հիւքմաարընն իթթիխաղ էյլէտիյի բօլիթ եղտըը հէր վա. ըթ թահրիրին էյլէմէք վէ իքինճիսի՝ հիւքմաարա նախօշնուտ կէօրիւնէճէք պիր շէյ ղաղէթաեա տէրճ էյլէմէմէք, վէ իւչիւնճիսի՝ մեղքիր շարթ շարա մուղայիր հարէքէթ էյլեր իսէ, 500 տէյնէք վուրուլմաղ։

Շու շարթ շարը գաղուլ վէ խուսուսա իւչիւնճիսիսինէ բաղի օլաճաղ պիր մուհարրիր պուլունմատըղընտան նաշի, պու ղաղէթա հալէա սէր նիւմայի ղուհուր օլմամըշ վէ իւչիւնճիւ շարթ թատիլ օլունմաերնճա, պուլունմասը տախի կիւճ տիր։

—Բարիստէ սահիֆէլէրի պուլունան վէ հիւքիւմէթէ վերկի վիրէն 70 պին քէլը պուլունուպ, 10 պին տէ սահիֆսիզ քէլը պուլունտուղու վէ պիւթիւն ֆրանսատա պիր միլեօնտան ղիւատէ քէլը մէվճուտ օլտուղու, պու քերէ նէշր օլունան պիր ըսթաթիսթիքտէ կէօրիւլմիւշ տիր։

———

Մեղու Հայաստանիին սոն նիւսխէսինտէ աթիտէքի հավատիսլէր օղունմուշ տուր։

Գ. Կրասին Բագուից մեզ գրում է, որ նորերումս մի հայ երիտասարդ այն տեղ անյայտ պատճառաւ ձգել է իւրեան հորի մէջ խեղդուելու նպատակաւ. իսկ երբ հանել են նորան այնտեղից, դանակով սպանել է իւրեան։

— Նոյն պարոնը հաղորդում է մի այլ եղերական անցքի մասին, որ պատահել է նոյնպէս Բագուում։ Մի Հայ երիտասարդ, երբ պարտքի համար կամեցել են նորա խանութի իրեղէնները վեր դրել, վերցնում է իւր խանութից դաշոյն և անսպասելի արագութեամբ զարկում է պարտատիրոջ ընկերին։ Վիրաւորածին խսկոյն տարել են հիւանդանոց. իսկ թշուառ երիտասարդին կալանաւորել են։ Դարձը եղել է 30 ռուբլու համար։

—Նորերումս քաղաքում մի կին վարձել է վերոյի թաղում մի սենեակ և խոստացել է տանտիրոջը միւս օր կրել այնտեղ կահկարասիքը։ Միւս օր, ճշմարիտ, այն կինը եկել է և բերել է մի պահարան, որ կողպելով իւր վարձած սենեկի մէջ, գնացել է միւս կարասիքը բերելու համար կարգադրութիւն անելու։ Կինը այն օրից էլ չէ վերադարձել։ Տանտէրը անհանգստութեան մէջ է եղել։ Ամբողջ տան մէջ տարածուել է սաստիկ դարշահոտութիւն. նա հրաւիրել է ոստիկանութիւնը և նորա ներկայութեամբ կոտրել են սենեակը, և բաց են արել պահարանը և տեսել են նորա մէջ մարդու դիակ։ Տանտիրոջը յայտնի չէ կընոջ անունը, սկսուել է հետաքննութիւն սորա մասին։

—Աւագ Հինգշաբթի օրը քաղաքիս Սբբ. Նշան եկեղեցումն նկատել են սրբբաղան իրերի գողութիւն։ Փակ խորանից առանց կողպէկը կոտրելու անհետացել են 5 սկիհեր և 3 խաչեր։ Ինչպէս պատմում են, նոյն եկեղեցւոյ երեսփոխանը Աւետեաց օրը հանգուցեալ Փ՝ըշեանցի հոգեհանդստեան կարգ կատարելու ժամանակ բերել է տուել իւր տանից այն խորանի բանալին, որ միշտ պահած է ունեցել իւր տանը մի քանի իրեղէններ հանելու համար։ Երբ հանդէսը վերջացել է. ընդիսփոխանը դարձեալ կամեցել է իւր տունն տանել բանալին, բայց մահաբերն յղդսրել է թողել այն եկեղեցում, ասելով թէ աւագ հինգշաբթի ևս հարկաւոր կլինի բացանել խորանը այնտեղից մեծ սկիհը դուրս բերելու, երեցփոխան համաձայնել է և բաւալին կոխպել է մի հասարակ կոխպէկով փոքր պահարանի մէջ։ Երբ են գողացել այդ սրբազան իրերը, խորանի բանալին եկեղեցում պահելու յետ, թէ Ներանից վաղ քնուութիւնը կորոշէ։

———

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Դավրէժից մեզ գրում են՝—Եաղդի մէջ մի սարսափելի մրրիկ է պատահել, որ տևել է մի քանի ժամ, խլելով շատ տների ծածկը, կործանելով պարիսպները, և մինչև անգամ խորտակել է մի քանի մինարէթներ։ — Ուրմի, Խոյ, Սալմասա գաւառների կուսակալը, Սուլջայըդ-դօվլայ զօրապետը փոխուեցաւ, իւր ջավապանց խստութեան և հարստահարութեանց պատճառով։ Խոյ քաղաքի ժողովուրդը։—որ աւելի տանջուած էր կուսակալի փոխանորդից, նրա տիրոջ իւր պաշտօնէն հրաժարվելէն յետոյ, իւր վրէժխնդրութիւնը թափեց փոխանորդի մի քանի ամիս առաջ մեռած դիակի վերայ, դերեզմանից կրկին հանելով նրան, և քաշտալով դիակը ծառից։— Այժմ Սուլջայըդ-դօվլայի փոխարէն նշանակված նոր կուսակալները աւելի մեղմ են վարվում ժողովուրդի հետ, նրանց չեն ծեծում, տուգանք չեն խլում, յայտնի կերպով կաշառքներ չեն խլում։ Եթէ ժամանակաւոր չը լիներ մի այդպիսի վարմունքը, ժողովուրդը բաւականին հանգիստ կը լինէր։—Դավրէժ քաղաքում հիմնված «արդարութեան մնդուկը» ընդունում է ժողովրդի կողմից ամեն տեսակ բողոքներ, ուղղակի Նորին Մեծութեան շահի անունով դրված. բարձրագոյն վճիռները ստացվում են խիստ շատ։ Այսօ՛ս վճիռների դրծադրութիւնը շատ անդամ մեռած է անկատար։

ՄՇԱԿ

ՆԱՄԱԿ ՂԶԼԱՐԻՑ

—

Մարտի 28 ին

Մարտի 16 ը Ղզլարի համար պէտք է սև օր համարուի։ Այդ օրը պատահեցաւ մի սարսափելի տեսարան կատաղած բնութեան։ Արևմտա-Հիւսիսային հողը. որ սկսեց մարտի 15 ի երեկոյից, այնպէս ստոկացաւ միւս օրը, որ դարձաւ մի ձիւնախառն փոթորիկ։ Ամեն բան ինչ որ գտնում էր այդ կատաղած հողմի իւր տակ, ջարդում և փշրում էր կամ թաղում ձիւնի տակ։ Շէնքեր, ահագին ծառեր և ամենայն կենդանիք չքանում էին նորա զօրութեան առաջ։ Հաղարաւոր ոչխարներ և ձիեր չը կարողանալով տանել փոթորիկը և կամենալով մի պատապարան գտնել իւրեանց համար, սկսեցին ցրվել դաշտերի վրայ և մեծ մասը ընկնելով փոսերի, և գետերի մէջ սատակեցան բոլորովին։ Այժմ դաշտերը ներկայացնում են մեռելութեան տեսարան։ Հաղարաւոր կենդանիք ընկած են դաշտի վրայ որպէս մի կատաղի ժանդ ամանից յետոյ։ Բազմատարեան աշխատանքը ոչնչացաւ մի օրուայ մէջ։ Երեկվայ ունեցածները այսօր մնանկացեալ են համարվում։ Անկարելի է նկարագրել այդ սարսափելի անցքը. բնակիչները փոխուեցան անների մէջ, և ոչ ոք չէր վստահանում քայլ անել իւր շէմքից, վախենալով որ մի դուցէ թաղվի ձիւնի տակ։ Հողմը կատաղութեամբ բարձրացնում էր տանիքներ և քանդում էր պարիսպներ։ Այսպիսութեամբ չարունակուեցաւ փոթորիկը մինչև 17 ը մարտի առաւօտը։ Հետևեալ օրը շատ տներ ներկայացան թաղուած ձիւնի տակ. մինչ դի թիակներով ստիպուած էին քերել շատ տներ, որ բնակիչները դուրս դան մէջից։ Դաշտերի վերա վրանաբնակները մէջ պատահեցան և մեռած մարդիկ որ մնացել էին ձիւնի տակ։ Ասում են Կասպից ծովի վերա խեղդուել են մինչև 3000 մարդ, որք այդ օրը որպէս ձկնորներ պատահել են ծովում։ Դեռ ևս յայտնի չէ ճնասի իսկական թիւը, բայց մօտաւոր հաշուով կարելի է ասել, որ կոտորուած կը լինի մինչև քսան հազար դուսխ ոչխար՝ ձի և տավար, որք պատկանում էին մասամբ Ղզլարցոց և մասամբ վրանաբնակ նոդայներին։ Վերջիններս, որք պարապում էին ըստ մեծի մասին սայլորդութեամբ, այսօր զրկուելով իւրեանց բեռնակիր անասուններից, մնացել են դառն վիճակի մէջ։ Լսվում է որ տեղական վարչութիւնը, ըստ առաջարկութեան բժիշկների կարգադրութիւն է արել թաղել կամ այրել սատակած կենդանիների մարմինները, որպէս զի չը վարակուի օդը հազարաւոր դիակների փտելուց, և չը յառաջանայ խոլերա կամ մի այլ տարափոխիկ ցաւ։ Ցանկանում ենք աշխարհութիւն վարչութեան այդ պատուական դիտաւորութեանը, որ մարդասիրաբար կը ձգտի խնամել և ապահովել մարդկային կեանքը։

Ա. Կամ.

(Քէզ)

———

ՍԱՐԱՅ ՎԷ ՍԱԱԹՃԸ ՄԱԳԱԶԱՍԸ

Ժ. Տ. ՃԱՆԷԹԹՕ

Ն. 16 Դալաթա, Գօմիսիոն խան Ն. 16

Մէղքիւր մաղազատա, ալաֆրանկա յունիս 1 տէ դուրասը չէքիլճէք օլան Բումէլի տէմիր եօլ թահվիլաթընն բըրօմէսլէրի սաթըլըը 5 վէ 15 ղշ. ա, 5 ղշ. ա սաթըլան բըրօմէսլէր, իգրամիէնին տէօրթտէ պիրինի, վէ 15 ղշ. ա սաթըլանլար իսէ, թէքմիլ իգրամիէյի դաղանը։ Իգրամիէլէր, 300,000, 25,000, 10,000, 2,000, 1,250 վէ 1,00ի ֆրանգատան իպարէթ տիր։

Պիր բըրօմէս հէր նէ մընտաբ իգրամիէ դաղանսա, համիլինէ, պէտէլինի ալատագ տըլ անա թահվիլի վիրմէյի թատահիտ իստէրլի։

Թաշրատա պուլունանլար, հէր նէքի սրփարըշ էտէրլէր իսէ, ադճէսինի եվվէլինտէն եօլլամալը տըրլար։

Ժ. Տ. ՃԱՆԷԹԹՕ

———

ԳԱՊԼԸՃԱԼԱՐԱ ԿԻՏԻՆԼԻԷ ԻԼԱՆ ՊԸՐՈՒՍԱՏԱ ՔԻԻՔԻԻՐՏԼԻԻ ՀԱՄԱՄԸ

Միւսիւ Սարաֆիմ ճիլաճիեանընն թահթը իտարէսինտէ պուլունան մէղքիւր դաղըճատա մսպիլեալը տայիրէ վէ օտաղար վէ լոգանթա վէ մատէն սուլարը վէ զայրիհիւմ պուլունուպ, թէշրիֆ իտէն ղէվաթընն ղիւատէսիյլէ բահաթ իտէճէքլէրի վէ ֆիեաթլար էհվէն օլտուղու իլան օլունուր։

———

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բինճէնպիհ բաղարընտա Ն. 41 իրսի խանընտա